

Kvalitets- riktlinjer för läromedels- utgivning

Februari 2026

LÄROMEDELSFÖRETAGEN

Om Läromedelsföretagen

Läromedelsföretagen är en branschorganisation med 13 medlemsföretag som står för 90 procent av skolans läromedel och en betydande del av högskolans kurslitteratur.

Tillsammans verkar vi för att lärare ska få bättre förutsättningar att undervisa och för att elever och studenter ska nå högre kunskapsresultat, i förskola, grundskola, gymnasieskola, komvux, SFI, universitet, högskola och folkbildning.

Följande läromedelsföretag är medlemmar:

Beta Pedagog
Bilda Förlag
Capensis förlag
Folkuniversitetets förlag
Gleerups Utbildning
Iustus Förlag
Liber
Majemaförlaget
NA Förlag
Natur & Kultur
Norstedts juridik
Sanoma Utbildning
Studentlitteratur

Februari 2026

www.laromedelsforetagen.se

Innehåll

1. Riktlinjernas innehåll, syfte och verkan	5
1.1. Olika former av läromedel	7
1.2. Läromedel ska uppfylla sitt ändamål	7
2. Kriterier för ändamålsenliga läromedel av hög kvalitet	9
2.1. Läromedel ska bidra till elevens kunskapsutveckling	9
2.2. Läromedel ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	10
2.3. Läromedel ska vara relevanta	11
2.4. Läromedel ska stödja lärarens undervisning	12
2.5. Lärarhandledningen ska ge stöd och vägledning	13
3. Kvalitetssäkrad utvecklingsprocess	15
3.1. Behovsinventering i målgruppen	16
3.2. Kvalitetsgranskning i alla led	17
3.3. Målgruppsgranskning – utprovning i praktiken	21
3.4. Löpande kvalitetsutvärdering	22
4. Ytterligare kvalitetsbestämmelser	25
4.1. Särskilt om digitala läromedel	25
4.2. Hanteringen av personuppgifter	26
4.3. Användningen av AI vid innehållsproduktion	26

1. Riktlinjernas innehåll, syfte och verkan

Läromedelsföretagens medlemmar är professionella förlag som ägnar sig åt utgivning av läromedel. Läromedelsföretagens kvalitetsriktlinjer har som syfte att upprätthålla en gemensam kvalitetsnivå och därmed säkerställa att föreningens medlemmar tillhandahåller de läromedel av hög kvalitet som behövs för att elever i svensk skola får en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Riktlinjerna är föreningens styrdokument för att säkerställa att medlemmarna ger ut kvalitativa och ändamålsenliga läromedel. Riktlinjerna består av ett antal bestämmelser som utgör organisationens gemensamma rutiner för kvalitetssäkring. De tillämpas för alla läromedel som medlemmarna ger ut, ägnade för alla skolformer upp till högskolan, och gäller vare sig läromedlen är tryckta, digitala eller en kombination av båda. Riktlinjerna ska därmed utgöra en försäkran för beställare av läromedel att produkter som ges ut av Läromedelsföretagens medlemmar tagits fram utifrån en kvalitetssäkrad process och håller genomgående hög kvalitet.

Skolmyndigheterna kan också ta fram vägledande material för att underlätta lärares val av ändamålsenliga läromedel. Kvalitetsriktlinjerna kompletterar sådant material.

Riktlinjerna är bindande för medlemmarna. Uppföljning av regelefterlevnad samt konsekvenser vid avsteg från bestämmelserna regleras i föreningens stadgar.

Riktlinjerna och dess eventuella bilagor revideras årligen, samt om det annars behövs med anledning av väsentliga förändringar, till exempel i skolans styrdokument.

I avsnitt 1.2, slår en bestämmelse av policykaraktär fast principer för att definiera vad som utgör kvalitativa och ändamålsenliga läromedel. Kapitel 2 listar kvalitetskriterier. Kapitel 3 fastställer rutiner för hur kvalitetssäkringen ska bedrivas och vilka granskningar som ska genomföras inom ramen för processen, följt av bestämmelser om hur uppföljningen av kvaliteten ska gå till. I kapitel 4 nämns ytterligare kvalitetsbestämmelser. Till riktlinjerna kan också fogas andra dokument och bilagor.

1.1. Olika former av läromedel

Ett läromedel är ett helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art (skollagen (2010:800) 1 kap. 3 §). Ett läromedel ska i alla lägen överensstämma med den definition som framgår av lagstiftningen. Även lagstiftningens förarbeten ger vägledning för tolkning av den närmare innebörden av definitionen.

Ett läromedel kan utgöras av en eller flera olika komponenter i tryckt eller digital form som tillsammans bildar en helhet, till exempel en grundbok, en arbetsbok, övningsmaterial samt lärarhandledning.

Kvaliteten i läromedlet behöver därför bedömas utifrån dess helhet samtidigt som de ingående komponenterna ska överensstämma med dessa kvalitetsbestämmelser i tillämpliga delar.

1.2. Läromedel ska uppfylla sitt ändamål

Ett kvalitativt läromedel är ett ändamålsenligt läromedel. Läromedel utgivna av organisationens medlemmar ska ge stöd i den lärarledda undervisningen, skapa sammanhang, vägleda och underlätta för elever att inhämta och förvärva kunskaper, färdigheter och förmågor och bidra med ett innehåll som stöttar skolornas uppdrag att likvärdigt förmedla kunskap och främja lärande.

Läromedel har följande övergripande ändamål:

- Bidra till **elevens** kunskapsutveckling och progression i ämnet.
- Ge **läraren** adekvat stöd i planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen.
- Ge **rektorn** som pedagogisk ledare och ansvarig för den inre organisationen möjlighet att säkerställa att läraren har bästa möjliga stöd i sin undervisning och att läromedlen förmedlar kunskaper på sätt som är vetenskapligt förankrade.
- Ge **vårdnadshavarna** insyn i barnets utbildning, dess progression samt ge vårdnadshavarna möjlighet att stötta barnets lärande.
- Ge **huvudmannen** möjlighet att säkerställa att utbildningen bedrivs med ändamålsenliga verktyg.

För att uppnå dessa ändamål behöver läromedlet:

- Tydligt kopplas till gällande styrdokument för skolan.
- Vara sakligt och faktamässigt korrekt.
- Utformas och presenteras på ett pedagogiskt sätt.
- Vara anpassat efter ålders- och målgrupp samt ämne, gällande till exempel innehåll och format.
- Utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.
- Ha en tydlig utgivare som ansvarar för innehåll och kvalitet.

2. Kriterier för ändamålsenliga läromedel av hög kvalitet

2.1. Läromedel ska bidra till elevens kunskapsutveckling

Kompetenta lärare tillsammans med kvalitativa läromedel ska inspirera till livslångt lärande, men är också avgörande för att eleverna ska ha så bra förutsättningar som möjligt att nå eller överträffa sina mål.

Läromedel som utvecklas av Läromedelsföretagens medlemmar ska därför:

- Följa de bestämmelser som anges i för var tid gällande skollagstiftning och överensstämma med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och med läroplanen.
- Ge eleverna förutsättningar att klara de kunskapsmål som finns för olika ämnesområden.
- Främja inläring och kunskapsinhämtning genom att till exempel stötta, vägleda, utmana eleverna eller ge fördjupning.

2.2. Läromedel ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

För att bidra till elevernas kunskapsinhämtning och stödja lärarnas undervisning måste läromedel vila på en vetenskaplig grund. Det avser både läromedlets faktainnehåll och de strategier, undervisningsmoment, metoder och övningar som läromedlet innehåller. Läromedelsföretagen följer kontinuerligt forskningen inom utbildningsområdet. Ny forskning öppnar för förändrade arbetssätt vad gäller pedagogik och inlärnin, men samtidigt måste nya, ännu oprövade, rön nogsamt vägas mot beprövad erfarenhet och etablerad vetenskaplig konsensus.

Läromedel som utvecklas av Läromedelsföretagens medlemmar ska därför:

- Utgå från och presentera för ämnet relevanta och objektiva fakta.
- Utgå från undervisningsstrategier och -metoder som har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet.

2.3. Läromedel ska vara relevanta

Läromedelsföretagens läromedel ska vara relevanta och leva upp till gällande läroplaner och kurs- och ämnesplaner, oavsett om de är i tryckt eller digital form. Innehållet ska vara tillgängligt, flexibelt, objektivt och målgruppsanpassat för att möta olika elevers behov och förutsättningar. Materialet ska i sin helhet stödja kunskapsutveckling, med en tydlig progression genom hela läromedlet.

Läromedel som utvecklas av Läromedelsföretagens medlemmar ska därför:

- Främja faktabaserad kunskapsutveckling.
- Vara sakliga och ge en balanserad bild av ämnesinnehållet.
- Innehålla moment, teori, exempel, metoder och övningar som är relevanta för ämnet.
- Ge stöd för tillämpning, resonemang och problemlösning.
- Innehålla en variation av till exempel texter, övningar, bilder, ljud och rörligt material.
- Ha en tydlig och genomtänkt progression som stödjer kontinuerlig kunskapsutveckling.
- Bidra till att både stärka elever som behöver extra stöd och utmana elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling.
- Erbjuder möjligheter för att möta elevers olika behov, till exempel genom anpassningsbara nivåer, lättillgängligt övningsmaterial, ljud och lässtöd.

2.4. Läromedel ska stödja lärarens undervisning

Läraren är ansvarig för undervisningen och behöver ha förutsättningar att bedriva den på ett sätt som stimulerar inläring och effektivt förmedlar kunskap till eleverna. Kvalitativa läromedel ska stödja läraren i detta arbete.

Läromedel som utvecklas av Läromedelsföretagens medlemmar ska därför:

- Stötta läraren i tillämpningen av läroplanen samt kurs-, ämnes- och ämnesområdesplaner.
- Bidra med innehåll som underlättar lärarens planering, genomförande och utvärdering av undervisningen.
- Ge läraren möjlighet att vid behov individualisera undervisningen.
- Underlätta lärarens bedömning av elevernas kunskapsnivåer.

2.5. Lärarhandledningen ska ge stöd och vägledning

Lärarhandledningar är en viktig del av läromedlet och ger stöd och vägledning till läraren för att planera och genomföra undervisningen. Handledningen fungerar både som inspiration för den erfarna läraren och mer handfast vägledning för den oerfarne. En handledning kan innehålla sådant som kopieringsunderlag, diskussionsmaterial, diagnoser och lösningsförslag så att lärarna kan få inspiration och tips på en varierad och engagerande undervisning. Lärarhandledningen ska belysa beprövade metoder som vilar på vetenskaplig grund, samt hur undervisningen med hjälp av läromedlet kan genomföras på sätt som överensstämmer med skolans styrdokument.

Läromedelsföretagens lärarhandledningar ska därför:

- Ge stöd och råd i att planera och genomföra undervisningen.
- Förmedla läromedlets didaktiska tanke och inspirera till att använda läromedlets alla delar.
- Skapa ett sammanhang och en progression i undervisningen.

3. Kvalitetssäkrad utvecklingsprocess

Att utveckla ett läromedel från grunden, med alla dess komponenter, är ett gediget arbete som ofta tar flera år från idé till färdigt läromedel. För att nå hög kvalitetsnivå krävs en strukturerad utvecklingsprocess där kvaliteten är i fokus i processens alla led. Alla medlemmar i Läromedelsföretagen ska ha rutiner som säkerställer en noggrann kvalitetsgranskning i alla steg av utvecklingen av läromedel.

Läromedelsföretagens läromedel ska vara framtagna enligt en kvalitetssäkrad utvecklingsprocess som innehåller följande komponenter:

- › Behovsinventering i målgruppen (3.1)
- › Kvalitetsgranskning i alla led (3.2)
 - Författargruppens kompetens
 - Faktagranskning
 - Språklig granskning
 - Ämnesmässig, didaktisk och metodisk granskning
 - Avstämning mot skolans styrdokument
- › Målgruppsgranskning – Utprovning i praktiken (3.3)
- › Löpande kvalitetsutvärdering (3.4)

3.1. Behovsinventering i målgruppen

När ett nytt läromedel tas fram, eller en större revidering görs av en titel, inleds arbetet med en behovsinventering. Denna inventering handlar i grunden om att utreda vilka behov huvudmän, lärare och elever har och hur dessa i kombination med gällande styrdokument behöver påverka utformningen av läromedlet för att det ska få avsedd effekt i undervisningen.

Behovsinventeringen är en del av ett löpande arbete. Förlagen har en kontinuerlig kontakt med lärare och skollära som använder förlagens läromedel. Dialogen är oerhört viktig för utvecklingen av läromedel. Genom systematisk dialog om hur läromedel används av lärare tillsammans med den data medlemmarna får från användning görs förbättringar av materialet löpande. Kunskapen används också vid nyutveckling av läromedel.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska:

- › Säkerställa att de läromedel som tas fram eller revideras utgår från faktiska behov hos målgruppen.

3.2. Kvalitetsgranskning i alla led

Utveckling av kvalitativa läromedel är ett hantverk som kräver hög expertis och djupt kunnande. Kraven på de som tar fram läromedlet behöver därför vara höga.

Förlagens läromedel utvecklas i regel av ett team. Arbetet leds av en redaktion, vars övergripande uppgift är att se till att läromedlet utformas på ändamålsenligt sätt.

Genom hela processen innan ett läromedel ges ut ska redaktionen säkerställa att den språkliga kvaliteten är adekvat, att till exempel bildsättning och illustrationer är lämpliga och pedagogiska samt att läromedlet förmedlar det som det är tänkt att förmedla.

Redaktionen stämmer löpande av läromedlets överrensstämmelse med skolans styrdokument. Redaktionen ska också säkerställa att läromedlet är korrekt och stringent i alla sina delar och att inga konflikter finns mellan olika delar av läromedlet. Genom hela utvecklingsprocessen sker därmed en redaktionell granskning.

Författargruppens kompetens

Medlemsförlagens författare är centrala i utvecklingsprocessen av läromedel. Medlemmarna i Läromedelsföretagen anlitar författare och annan expertis med djup kunskap om hur läromedel används och om ämnet de skriver om. Författargruppen ska bestå av personer med djup ämneskunskap samt gedigen kompetens i skrivande, pedagogik och kunskapsförmedling. I varje process där läromedel utvecklas eller revideras behöver det finnas en tydlig och dokumenterad kunskap om undervisning och en koppling till vad som sker i klassrummet.

Författargruppen som tar fram läromedel ska därför ha:

- Djup kunskap om ämnet.
- Praktisk erfarenhet av hur ämnet lärs ut.
- Kunskap om den vetenskapliga grunden och beprövade erfarenheten inom för ämnesområdet relevanta undervisningsmetoder.
- God förmåga att i text kombinera ämneskunskap och didaktik.
- Kunskap om och förståelse för relevanta styrdokument.

Ämneskunskapen och den pedagogiska och didaktiska kompetensen hos författarna ska kompletteras av att förlagens redaktörer och andra medlemmar av projektgruppen, till exempel formgivare, illustratörer, animatörer och UX-designers säkerställer att:

- Bild- och textspråk är adekvat och lämpligt.
- Innehållet i läromedlet presenteras på ett pedagogiskt sätt.
- Läromedlet har en tydlig progression, följer en röd tråd och är stringent.
- Övningar och uppgifter baseras på relevanta metoder som är baserade i vetenskaplig evidens och beprövad erfarenhet.

Faktagranskning

Som en del i framtagandet av ett läromedel ska ämnesexperter faktagranska innehållet, med syftet att säkerställa att läromedlet är sakligt och faktamässigt korrekt och att ämnesområdet framställs på ett objektiva sätt.

Språklig granskning

Genom hela utvecklingsprocessen ska redaktionen säkerställa att läromedlet håller hög språklig kvalitet, på en för läromedlet lämplig och begriplig nivå.

Ämnesmässig, didaktisk och metodisk granskning

Läromedlet ska utgå från och använda beprövade och effektiva inlärningsmetoder för den åldersgrupp, det ämne och den nivå som läromedlet riktas till. Innan ett läromedel ges ut ska det vara granskat av förlagets experter vad avser läromedlets vetenskapliga förankring. Den vetenskapliga förankringen avser läromedlets faktainnehåll, hur läromedlet är utformat och upplagt och hur progressionen ser ut samt vilka metoder, undervisningsstrategier, övningar och dylikt som lyfts fram och appliceras genom läromedlet.

Ett läromedel bör i regel inte enbart baseras på enskilda forskningsrön och studier där det saknas vetenskaplig konsensus eller där studien ännu inte framgångsrikt upprepats. Förlagen gör en avvägning så att teorier och resonemang som kommer till genom ny forskning kommer till nytta samtidigt som empiriskt prövade metoder och erfarenheter värnas.

I de fall det finns konflikter mellan å ena sidan vad som efterfrågas av skolans professioner och å andra sidan den beprövade erfarenheten och den vetenskapliga grunden vad gäller undervisnings- och inlärningsmetoder, så ska redaktionen säkerställa en balans mellan dessa intressen. I denna avvägning måste kursplaner och andra styrdokument för skolan väga tungt.

Avstämning mot skolans styrdokument

Ett läromedel ska överensstämma med skolans styrdokument, inkluderat läroplan och kursplan. Innan ett läromedel ges ut ska det därför stämmas av i sin helhet mot relevanta styrdokument. Redaktionen ska säkerställa att läromedlet överensstämmer med tillämpliga styrdokument.

Läromedelsföretagen ska som branschförening även ha en kontinuerlig dialog med myndigheterna inom skolväsendet. Syftet med denna dialog är att tidigt identifiera förändringar i skolans styrdokument och på bästa sätt säkerställa att ändamålsenliga läromedel finns tillgängliga inom utbildningsområdet och att medlemmarnas produkter i alla lägen överensstämmer med gällande styrdokument för skolan.

3.3. Målgruppsgranskning – utvärdering i praktiken

Innan ett läromedel ges ut behöver det testas i praktiken för att säkerställa att läromedlet uppfyller sitt syfte och går att tillämpa i undervisningen.

Läromedelsföretagens medlemmar ska därför ha rutiner för att låta målgruppen för läromedlet granska produkten genom att använda det i kontrollerade former och på sätt som möjliggör justeringar av materialet utifrån granskningens resultat.

Målgruppsgranskningen kan utformas på olika sätt och utformningen beror till exempel på vilket typ av läromedel det rör sig om samt vilken årskurs det är riktat till.

Primära övergripande målgrupper för läromedel är elever och lärare. Det är dessa två grupper som aktivt arbetar med läromedlet inom ramen för undervisningen. Därför kan målgruppsgranskningen innehålla moment där lärare testar materialet i faktiska undervisningssituationer i klassrummet. I vissa fall kan elever involveras i granskningen genom exempelvis deltagande i referensgrupper tillsammans med skolans professioner.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska:

- Ha rutiner för att, innan utgivning, låta målgruppen för läromedlet granska dess kvalitet och tillämpning i undervisningen.
- Ha rutiner för att omhänderta resultatet av målgruppsgranskningen och göra erforderliga förändringar av läromedlet.

3.4. Löpande kvalitetsutvärdering

För att säkerställa att läromedel håller hög och aktuell kvalitet har Läromedelsföretagens medlemmar systematiska rutiner för uppföljning, återkoppling och åtgärder. Läromedlen granskas löpande och uppdateras vid behov, såväl innehållsmässigt som pedagogiskt. Det sker utifrån förändringar i styrdokument, ny forskning, teknikutveckling och användarnas återkoppling.

Olika ämnen har olika behov av uppdatering. Innehållet i medlemmarnas läromedel ses över löpande och materialet uppdateras kontinuerligt. Uppdatering av läromedel kan ske som en del i en kontinuerlig och stående revideringscykel av materialet, som en följd av att brister eller fel identifierats genom återkoppling till förlagen, som en följd av att ny etablerad vetenskap föranleder förändringar i materialet eller efter att skolans styrdokument uppdaterats.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska:

- › Hålla sig kontinuerligt uppdaterade om regelutvecklingen inom utbildningsområdet samt den utbildningsvetenskapliga utvecklingen.
- › Tydligt informera mottagarna av läromedlen om var man kan vända sig med frågor eller synpunkter på utgivet material.
- › Upprätthålla tillgängliga kundtjänst- och supportfunktioner som möjliggör för lärare och kunder att inkomma med klagomål, synpunkter och förbättringsförslag.
- › Aktivt ta till vara återkoppling från i huvudsak lärare och elever och ha dokumenterade rutiner för att bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas som en följd av inkommen återkoppling.
- › Arbeta utifrån dokumenterade rutiner för att skyndsamt kunna åtgärda brister och fel i materialet.
- › Arbeta utifrån dokumenterade rutiner för att uppdatera läromedlen när det behövs, exempelvis vid förändringar i författningskrav eller styrdokument, eller när robusta och upprepade forskningsresultat föranleder förändringar.
- › Ha dokumenterade rutiner för att så skyndsamt som möjligt dra tillbaka en utgivning om det genom den löpande kvalitetsutvärderingen är tydligt, eller det finns rimliga skäl att anta, att utgivet material i väsentlig grad inte lever upp till gällande lagstiftning eller Läromedelsföretagens kvalitetsriktlinjer.

4. Ytterligare kvalitetsbestämmelser

4.1. Särskilt om digitala läromedel

Digitala läromedel har samma ändamål som andra läromedel men skiljer sig vad gäller format och lämpar sig olika väl för olika ämnen och åldersgrupper. Tillgång till digitala läromedel kan vara en förutsättning för att en del elever ska kunna tillgodogöra sig utbildningen, till exempel om eleven saknar möjlighet att använda tryckta läroböcker. Läromedelsföretagen har antagit särskilda policys om digitala läromedel.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska:

- › Arbeta utifrån Läromedelsföretagens policy för tillgängliga digitala läromedel respektive policy om standarder för digitala läromedel.
- › I övrigt följa relevanta rekommendationer och styrdokument från skolmyndigheterna avseende utformning av helt digitala läromedel och digitala komponenter i läromedel.

4.2. Hanteringen av personuppgifter

Användning av digitala läromedel kan innebära att personuppgifter behandlas och lagras av läromedelsleverantören, förlaget.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska därför:

- › Följa Läromedelsföretagens GDPR-policy.
- › Följa vid var tid gällande dataskyddslagstiftning och ha interna rutiner för regelefterlevnad.

4.3. Användning av AI vid innehållsproduktion

AI-verktyg kan användas i produktionen av läromedel. Material som framställs med hjälp av AI ska kvalitetssäkras på samma sätt och i samma utsträckning som övrigt material. AI-genererat material kan ingå som en del av läromedlet, under förutsättning att det bedöms vara till nytta för lärandet. All användning av AI-verktyg i framtagandet av läromedel ska ske med hjälp av säkra och slutna AI-system.

Medlemmar i Läromedelsföretagen ska:

- › Efterleva vid var tid gällande lagstiftning på AI-området.

Kontakt

info@laromedelsforetagen.se

Läromedelsföretagen
c/o Studentlitteratur AB
Box 141 221 00 Lund

www.laromedelsforetagen.se

LÄROMEDELSFÖRETAGEN

www.laromedelsforetagen.se